Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (deviata komora)

z 11. júna 2020*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Postup zadávania koncesií – Smernica 2014/23/EÚ – Článok 38 ods. 9 – Režim nápravných opatrení s cieľom preukázať obnovenie spoľahlivosti hospodárskeho subjektu, ktorého sa týka dôvod vylúčenia – Vnútroštátna právna úprava zakazujúca hospodárskym subjektom, na ktoré sa vzťahuje dôvod povinného vylúčenia, účasť na postupe zadávania koncesií počas piatich rokov – Vylúčenie akejkoľvek možnosti takýchto subjektov predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach“

Vo veci C-472/19,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) zo 14. júna 2019 a doručený Súdnemu dvoru 20. júna 2019, ktorý súvisí s konaním:

Vert Marine SAS

proti

Premier ministre,

Ministre de l'Économie et des Finances,

SÚDNY DVOR (deviata komora),

v zložení: predseda deviatej komory S. Rodin, sudcovia D. Šváby (spravodajca) a N. Piçarra,

generálny advokát: M. Campos Sánchez-Bordona,

tajomník: V. Giacobbo-Peyronnel, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– Vert Marine SAS, v zastúpení: F. Dereux, avocat,

– francúzska vláda, v zastúpení: P. Dodeller, A.-L. Desjonquères a C. Mosser, splnomocnení zástupcovia,

– grécka vláda, v zastúpení: A. Dimitrakopoulou, D. Tsagkaraki a L. Kotroni, splnomocnené zástupkyne,

* Jazyk konania: francúzština.

– Európska komisia, v zastúpení: J.-F. Brakeland, P. Ondrůšek a L. Haasbeek, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 38 ods. 9 a 10 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 1).

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi spoločnosťou Vert Marine SAS na jednej strane a Premier ministre (predseda vlády, Francúzsko) a Ministre de l'Économie et des Finances (minister hospodárstva a financií, Francúzsko) na druhej strane vo veci návrhu na zrušenie niektorých ustanovení dekrétu č. 2016-86 z 1. februára 2016 o koncesiách (JORF z 2. februára 2016, text č. 20), ktorý podala táto spoločnosť.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenie 71 smernice 2014/23 znie:

„Malo by sa však prihliadať na to, že hospodárske subjekty môžu prijať opatrenia na zaistenie súladu zamerané na nápravu dôsledkov akýchkoľvek trestných činov alebo pochybenia a na účinné predchádzanie ďalším prípadom nesprávneho konania. Medzi tieto opatrenia môžu patriť najmä personálne a organizačné opatrenia, ako je prerušenie všetkých prepojení na osoby alebo organizácie zapojené do nesprávneho konania, vhodné opatrenia na reorganizáciu personálu, realizácia systémov hlásení a kontroly, vytvorenie štruktúry interného auditu na sledovanie súladu a prijatie interných pravidiel zodpovednosti a náhrady. Ak takéto opatrenia poskytujú dostatočné záruky, príslušný hospodársky subjekt by už nemal byť vylúčený len na základe týchto dôvodov. Hospodárske subjekty by mali mať možnosť požadovať, aby sa preskúmali opatrenia zamerané na dosiahnutie súladu, ktoré boli prijaté so zreteľom na možné pripustenie do postupu udeľovania koncesie. Malo by sa však ponechať na členské štáty, aby určili presné procesné a vecné podmienky uplatniteľné v takýchto prípadoch. Mali by mať najmä voľnosť rozhodnúť, či povolia jednotlivým verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom, aby vykonali príslušné posúdenia alebo uvedenou úlohou poverili iné orgány na ústrednej alebo decentralizovanej úrovni.“

4 Článok 38 ods. 4, 9 a 10 tejto smernice stanovuje:

„4. Verejní obstarávatelia a obstarávatelia uvedení v článku 7 ods. 1 písm. a) vylúčia hospodársky subjekt z účasti na postupe udeľovania koncesie, ak zistili, že tento hospodársky subjekt bol právoplatným rozsudkom odsúdený z jedného z týchto dôvodov:

a) z dôvodu účasti v zločineckej organizácii v zmysle článku 2 rámcového rozhodnutia Rady 2008/841/SVV [z 24. októbra 2008 o boji proti organizovanému zločinu (Ú. v. EÚ L 300, 2008, s. 42)];

b) z dôvodu korupcie v zmysle článku 3 Dohovoru o boji proti korupcii úradníkov Európskych spoločenstiev alebo úradníkov členských štátov Európskej únie [(Ú. v. ES C 195, 1997, s. 1; Mim. vyd. 19/001, s. 53)] a článku 2 ods. 1 rámcového rozhodnutia Rady 2003/568/SVV [z 22. júla 2003 o boji proti korupcii v súkromnom sektore (Ú. v. EÚ L 192, 2003, s. 54; Mim. vyd. 19/006, s. 182)], ako aj z dôvodu korupcie v zmysle vnútroštátnych právnych predpisov verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa alebo hospodárskeho subjektu;

c) z dôvodu podvodu v zmysle článku 1 Dohovoru o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev [(Ú. v. ES C 316, 1995, s. 48; Mim. vyd. 19/001, s. 9)];

d) z dôvodu teroristických trestných činov alebo trestných činov spojených s teroristickými aktivitami, tak ako sú vymedzené v článkoch 1 a 3 rámcového rozhodnutia Rady 2002/475/SVV [z 13. júna 2002 o boji proti terorizmu (Ú. v. ES L 164, 2002, s. 3; Mim. vyd. 19/006, s. 18)], alebo podnecovania, napomáhania alebo navádzania alebo pokusu o spáchanie trestného činu v súlade s článkom 4 uvedeného rámcového rozhodnutia;

e) z dôvodu prania špinavých peňazí alebo financovania terorizmu, tak ako sú vymedzené v článku 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/60/ES [z 26. októbra 2005 o predchádzaní využívania finančného systému na účely prania špinavých peňazí a financovania terorizmu (Ú. v. EÚ L 309, 2005, s. 15)];

f) z dôvodu detskej práce a iných foriem obchodovania s ľuďmi vymedzených v článku 2 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2011/36/EÚ [z 5. apríla 2011 o prevencii obchodovania s ľuďmi a boji proti nemu a o ochrane obetí obchodovania, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/SVV (Ú. v. EÚ L 101, 2011, s. 1)].

…

9. Každý hospodársky subjekt, ktorý sa nachádza v jednej zo situácií uvedených v odsekoch 4 a 7, môže poskytnúť dôkazy v tom zmysle, že opatrenia, ktoré tento hospodársky subjekt prijal, sú dostatočné na to, aby sa preukázala jeho spoľahlivosť napriek existencii relevantného dôvodu na vylúčenie. Ak sa tieto dôkazy považujú za dostatočné, dotknutý hospodársky subjekt sa z tohto postupu nevylúči.

Hospodársky subjekt musí na tento účel preukázať, že zaplatil alebo sa zaviazal zaplatiť náhradu týkajúcu sa akejkoľvek škody spôsobenej trestným činom alebo pochybením, komplexne objasnil skutočnosti a okolnosti, a to aktívnou spoluprácou s vyšetrovacími orgánmi, a že prijal konkrétne technické, organizačné a personálne opatrenia, ktoré sú vhodné na to, aby sa zabránilo ďalším trestným činom alebo pochybeniam. Opatrenia prijaté hospodárskymi subjektmi sa posúdia, pričom sa zohľadní závažnosť trestného činu alebo pochybenia a ich konkrétne okolnosti. Ak sa dané opatrenia považujú za nedostatočné, dotknutý hospodársky subjekt dostane zoznam dôvodov tohto rozhodnutia.

Hospodársky subjekt, ktorý bol právoplatným rozsudkom vylúčený z účasti na postupe obstarávania alebo na postupe udeľovania koncesie, nie je oprávnený využiť počas obdobia vylúčenia vyplývajúceho z tohto rozsudku možnosť stanovenú v tomto odseku v členskom štáte, v ktorom je rozsudok účinný.

10. Členské štáty prostredníctvom zákonov, iných právnych predpisov alebo správnych opatrení a so zreteľom na právne predpisy Únie spresnia vykonávacie podmienky pre tento článok. Určia predovšetkým trvanie maximálneho obdobia vylúčenia, ak hospodársky subjekt neprijme žiadne opatrenia uvedené v odseku 9, aby preukázal svoju spoľahlivosť. Ak sa trvanie obdobia vylúčenia nestanovilo v právoplatnom rozsudku, toto obdobie nepresiahne päť rokov odo dňa odsúdenia na základe právoplatného rozsudku v prípadoch uvedených v odseku 4 a tri roky odo dňa príslušnej udalosti v prípadoch uvedených v odseku 7.“

5 Článok 51 uvedenej smernice znie takto:

„1. Členské štáty uvedú do účinnosti zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou do 18. apríla 2016. Bezodkladne o tom informujú Komisiu.

Členské štáty uvedú priamo v prijatých opatreniach alebo pri ich úradnom uverejnení odkaz na túto smernicu. Podrobnosti o odkaze upravia členské štáty.

2. Členské štáty oznámia Komisii znenie hlavných opatrení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré prijmú v oblasti rozsahu pôsobnosti tejto smernice.“

Francúzske právo

6 Článok 39 nariadenia č. 2016-65 z 29. januára 2016 o koncesiách (JORF z 30. januára 2016, text č. 66) stanovoval:

„Z účasti na postupe obstarávania formou koncesií sú vylúčené:

1. Osoby, ktoré boli právoplatne odsúdené za niektorý z trestných činov uvedených v článkoch 222-34 až 222-40, 313-1, 313-3, 314-1, 324-1, 324-5, 324-6, 421-1 až 421-2-4, 421-5, 432-10, 432-11, 432-12 až 432-16, 433-1, 433-2, 434-9, 434-9-1, 435-3, 435-4, 435-9, 435-10, 441-1 až 441-7, 441-9, 445-1 až 445-2-1 alebo 450-1 Code pénal (Trestný zákon), článkoch 1741 až 1743, 1746 alebo 1747 Code général des impôts (Všeobecný daňový zákonník), a za koncesie, ktoré nie sú koncesiami v oblasti obrany alebo bezpečnosti v článkoch 225-4-1 a 225-4-7 Trestného zákona, alebo za podielnictvo týkajúce sa týchto trestných činov, ako aj za porovnateľné trestné činy stanovené v právnej úprave iného členského štátu Európskej únie…

…

Vylúčenie z postupu obstarávania formou koncesií na základe tohto odseku 1 sa uplatňuje po dobu piatich rokov od vyhlásenia odsudzujúceho rozsudku;

…“

7 Článok 19 dekrétu č. 2016-86 znel takto:

„I. – Uchádzač predloží na podporu svojej žiadosti čestné vyhlásenie, ktorým sa potvrdzuje, že:

1. nevzťahuje sa na neho žiadne vylúčenie z účasti na postupe zadávania koncesií stanovené v článkoch 39, 40 a 42 citovaného nariadenia z 29. januára 2016;

2. informácie a dokumenty týkajúce sa jeho spôsobilostí a schopností, ktoré sa vyžadujú podľa článku 45 citovaného uznesenia z 29. januára a za podmienok stanovených v článkoch 20 a 21, sú správne.

II. – Uchádzač predloží všetky dokumenty preukazujúce, že sa na neho nevzťahuje žiadne vylúčenie z účasti na postupe zadávania koncesií stanovené v článkoch 39, 40 a 42 citovaného nariadenia z 29. januára 2016.

…“

8 Článok 23 tohto dekrétu stanovoval:

„I. – Pred preskúmaním žiadostí môže koncesný orgán, ktorý zistí, že dokumenty alebo informácie, ktorých predloženie bolo povinné v súlade s článkami 19, 20 a 21, požiadať dotknutých uchádzačov o doplnenie spisu ich žiadosti v primeranej lehote. O vykonaní tohto ustanovenia informuje ostatných uchádzačov.

II. – … Neprípustné žiadosti sa tiež vyraďujú. Žiadosť podaná uchádzačom, ktorý sa nemôže zúčastniť verejného obstarávania podľa článkov 39, 40, 42 a 44 citovaného nariadenia [č. 2016-65] alebo ktorý nemá spôsobilosti alebo schopnosti požadované podľa článku 45 tohto nariadenia, je neprípustná.“

9 Všetky uvedené ustanovenia nariadenia č. 2016-65 a dekrétu č. 2016-86 boli zrušené 1. apríla 2019 a v podstate prebraté do článku L. 3123-1 a článkov R. 3123-1 až R. 3123-21 Code de la commande publique (zákon o verejnom obstarávaní).

Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10 Vert Marine, spoločnosť špecializujúca sa na delegovanú správu športového a rekreačného zariadenia, ktorej podstatná časť činnosti vyplýva z prevádzkovania koncesií uzavretých s územnými celkami, sa obrátila na Conseil d'État (Štátna rada, Francúzsko) s cieľom napadnúť implicitné zamietnutie svojho návrhu na zrušenie článkov 19 a 23 dekrétu č. 2016-86 zo strany predsedu vlády.

11 V tejto súvislosti najmä tvrdí, že tieto ustanovenia nie sú zlučiteľné s článkom 38 smernice 2014/23, keďže hospodárskym subjektom, ktoré sú automaticky vylúčené z účasti na postupoch zadávania koncesií v nadväznosti na právoplatné odsúdenie za niektorý zo závažných trestných činov uvedených v článku 39 ods. 1 nariadenia č. 2016-65, nepriznávajú možnosť predložiť dôkaz o tom, že prijali nápravné opatrenia umožňujúce preukázať obnovenie svojej spoľahlivosti napriek existencii tohto odsúdenia. Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že porušenia uvedené v článku 39 ods. 1 nariadenia č. 2016-65 v podstate zodpovedajú porušeniam uvedeným v článku 38 ods. 4 smernice 2014/23.

12 V tomto rámci sa vnútroštátny súd pýta, či článok 38 ods. 9 a 10 smernice 2014/23 bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá hospodárskemu subjektu odníma možnosť predložiť takýto dôkaz, pokiaľ bol automaticky vylúčený z účasti na postupoch zadávania koncesií v nadväznosti na právoplatné odsúdenie za obzvlášť závažné trestné činy, ktoré chcel vnútroštátny zákonodarca potláčať s cieľom zabezpečiť príkladnosť uchádzačov v záujme zvýšenia morálnej úrovne verejného obstarávania.

13 Navyše sa uvedený súd pýta, či za predpokladu, že súdnym orgánom možno zveriť preskúmanie primeranosti nápravných opatrení prijatých hospodárskym subjektom, možno viaceré súdne opatrenia stanovené vnútroštátnym právom, a to zrušenie, súdnu rehabilitáciu a zahladenie odsúdenia v registri trestov, považovať za opatrenia, ktoré zodpovedajú režimu nápravných opatrení zavedenému v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23.

14 Za týchto podmienok Conseil d'État (Štátna rada) rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Má sa smernica [2014/23] vykladať v tom zmysle, že bráni tomu, aby právna úprava členského štátu s cieľom zvýšiť morálnu úroveň verejného obstarávania neumožňovala hospodárskemu subjektu, ktorý bol právoplatným rozsudkom odsúdený za osobitne závažný trestný čin a na ktorého sa z tohto dôvodu vzťahuje opatrenie o zákaze účasti na postupe obstarávania formou koncesie na obdobie piatich rokov, poskytnúť verejnému obstarávateľovi dôkazy v tom zmysle, že opatrenia, ktoré tento hospodársky subjekt prijal, sú dostatočné na to, aby sa preukázala jeho spoľahlivosť, napriek existencii tohto dôvodu na vylúčenie?

2. Ak smernica [2014/23] umožňuje členským štátom prenechať posúdenie opatrení na dosiahnutie súladu aj iným orgánom ako dotknutému verejnému obstarávateľovi, zahŕňa táto možnosť zverenie takejto úlohy súdnym orgánom? V prípade kladnej odpovede, možno nástroje francúzskeho práva, ako napríklad zrušenie, súdna rehabilitácia a zahladenie údajov o odsúdení v registri trestov, prirovnať k opatreniam na dosiahnutie súladu v zmysle smernice?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej otázke

15 Svojou prvou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 38 ods. 9 a 10 smernice 2014/23 vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá hospodárskemu subjektu právoplatne odsúdenému za niektorý z trestných činov uvedených v článku 38 ods. 4 tejto smernice, na ktorý sa z tohto dôvodu vzťahuje automatický zákaz zúčastňovať sa na postupoch zadávania koncesií, neumožňuje predložiť dôkaz o tom, že prijal nápravné opatrenia spôsobilé preukázať obnovenie svojej spoľahlivosti.

16 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že podľa článku 38 ods. 9 prvého pododseku smernice 2014/23 každý hospodársky subjekt, ktorý sa nachádza v jednej zo situácií uvedených najmä v odseku 4 tohto článku, môže poskytnúť dôkazy s cieľom preukázať, že opatrenia, ktoré prijal, sú dostatočné na to, aby sa preukázala jeho spoľahlivosť napriek existencii uvádzaného dôvodu na vylúčenie, a že ak sa tieto dôkazy považujú za dostatočné, dotknutý hospodársky subjekt sa z tohto postupu nevylúči. Toto ustanovenie tak zavádza mechanizmus nápravných opatrení (*self-cleaning*) [pozri analogicky, pokiaľ ide o článok 57 ods. 6 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/24/EÚ z 26. februára 2014 o verejnom obstarávaní a o zrušení smernice 2004/18/ES (Ú. v. EÚ L 94, 2014, s. 65), ktorý zodpovedá článku 38 ods. 9 smernice 2014/23, rozsudok z 30. januára 2020, Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, bod 49 a citovanú judikatúru].

17 Zo znenia článku 38 ods. 9 prvého pododseku smernice 2014/23 vyplýva, že stanovením, že každý hospodársky subjekt môže predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach, toto ustanovenie priznáva hospodárskym subjektom právo, ktoré musia členské štáty garantovať pri preberaní tejto smernice pri dodržaní podmienok stanovených touto smernicou.

18 Článok 38 ods. 9 tretí pododsek smernice 2014/23 však stanovuje, že možnosť predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach sa neposkytne hospodárskemu subjektu, ktorý je vylúčený právoplatným rozsudkom z účasti na postupoch obstarávania alebo udeľovania koncesie, a to počas celého obdobia vylúčenia stanoveného rozsudkom a v členských štátoch, v ktorých je tento rozsudok účinný. Preto len v tomto prípade hospodársky subjekt nemôže využiť právo priznané článkom 38 ods. 9 prvým pododsekom smernice 2014/23.

19 V tomto ohľade nemožno porovnávať vylúčenie právoplatným rozsudkom v zmysle článku 38 ods. 9 tretieho pododseku smernice 2014/23 s vylúčením, ktoré je podľa takej vnútroštátnej právnej úpravy, ako je článok 39 ods. 1 nariadenia č. 2016-65, automaticky stanovené vo vzťahu ku každému hospodárskemu subjektu odsúdenému právoplatným rozsudkom za niektorý z trestných činov uvedených v článku 38 ods. 4 smernice 2014/23.

20 Zo znenia článku 38 ods. 9 tretieho pododseku smernice 2014/23 totiž jednoznačne vyplýva, že vylúčenie musí vyplývať priamo z právoplatného rozsudku týkajúceho sa určitého hospodárskeho subjektu, a nielen zo samotnej skutočnosti, že o odsúdení sa rozhodlo právoplatným rozsudkom z niektorého z dôvodov vymenovaných v článku 38 ods. 4 smernice 2014/23.

21 V dôsledku toho zo znenia článku 38 ods. 9 smernice 2014/23 vyplýva, že s výnimkou prípadu uvedeného v treťom pododseku tohto ustanovenia môže hospodársky subjekt predložiť dôkaz o nápravných opatreniach prijatých s cieľom preukázať svoju spoľahlivosť napriek tomu, že v jeho prípade existuje niektorý z dôvodov vylúčenia uvedených v článku 38 ods. 4 a 7 smernice 2014/23, ako odsúdenie právoplatným rozsudkom z niektorého z dôvodov vymenovaných v článku 38 ods. 4 písm. a) až f) smernice 2014/23.

22 Tento výklad je podporený cieľom sledovaným v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23. Keďže v tomto ustanovení sa uvádza, že každý hospodársky subjekt musí mať možnosť predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach, jeho cieľom je zdôrazniť význam pripisovaný spoľahlivosti hospodárskeho subjektu (pozri analogicky rozsudok z 30. januára 2020, Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, bod 49 a citovanú judikatúru), a teda ako to uviedla grécka vláda vo svojich písomných pripomienkach, garantovať objektívne hodnotenie hospodárskych subjektov a zabezpečiť efektívnu hospodársku súťaž. Tento cieľ by bol ohrozený, ak by členské štáty mohli nad rámec prípadu uvedeného v článku 38 ods. 9 treťom pododseku smernice 2014/23 obmedziť právo hospodárskych subjektov predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach.

23 Tento výklad navyše nie je spochybnený skutočnosťou, že členské štáty musia podľa článku 38 ods. 10 smernice 2014/23 prijať podmienky uplatňovania tohto článku a v tomto ohľade disponujú určitou mierou voľnej úvahy (pozri analogicky rozsudok z 30. januára 2020, Tim, C-395/18, EU:C:2020:58, bod 34 a citovanú judikatúru).

24 Výraz „vykonávacie podmienky“ totiž predpokladá, že samotná existencia práva priznaného článkom 38 ods. 9 prvým pododsekom smernice 2014/23, ako aj možnosť jeho výkonu, sú členskými štátmi garantované, inak by členské štáty mohli pri určení týchto vykonávacích podmienok zbaviť toto právo jeho podstaty, ako to Komisia uviedla vo svojich písomných pripomienkach. Takýto výklad je navyše potvrdený v odôvodnení 71 smernice 2014/23, z ktorého vyplýva, že členské štáty majú len právomoc určiť procesné a hmotnoprávne podmienky s cieľom stanoviť rámec pre výkon uvedeného práva.

25 Vzhľadom na uvedené úvahy je potrebné na prvú otázku odpovedať tak, že článok 38 ods. 9 smernice 2014/23 sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá hospodárskemu subjektu právoplatne odsúdenému za niektorý z trestných činov uvedených v článku 38 ods. 4 tejto smernice, na ktorý sa z tohto dôvodu vzťahuje automatický zákaz zúčastňovať sa na postupoch zadávania koncesií, neumožňuje predložiť dôkaz o tom, že prijal nápravné opatrenia spôsobilé preukázať obnovenie svojej spoľahlivosti.

O druhej otázke

26 Svojou druhou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má článok 38 ods. 9 a 10 smernice 2014/23 vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby bolo preskúmanie primeranosti nápravných opatrení prijatých hospodárskym subjektom zverené súdnym orgánom, a v prípade kladnej odpovede, či sa má článok 38 ods. 9 tejto smernice vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje súdnym orgánom vyňať určitú osobu z automatického zákazu zúčastniť sa na postupoch zadávania koncesií v nadväznosti na odsudzujúci rozsudok, zrušiť takýto zákaz alebo zahladiť akékoľvek odsúdenie v registri trestov.

27 Pokiaľ ide o prvú časť druhej otázky, treba konštatovať, že v znení troch pododsekov, z ktorých pozostáva článok 38 ods. 9 smernice 2014/23, sa neuvádza, ktorý orgán je zodpovedný za posúdenie primeranosti nápravných opatrení, na ktoré sa hospodársky subjekt odvoláva. Za týchto podmienok prináleží členským štátom, aby pri určovaní podmienok uplatnenia tohto ustanovenia podľa článku 38 ods. 10 tejto smernice spresnili vo svojej vnútroštátnej právnej úprave identitu orgánu oprávneného vykonať toto posúdenie tak, aby hospodársky subjekt mohol účinne vykonať právo, ktoré mu priznáva článok 38 ods. 9 prvý pododsek uvedenej smernice.

28 Tento výklad je podporený odôvodnením 71 smernice 2014/23, v ktorom sa uvádza, že v rámci určovania procesných a hmotnoprávnych podmienok týkajúcich sa uplatňovania článku 38 ods. 9 smernice 2014/23 musia mať členské štáty možnosť ponechať každému verejnému obstarávateľovi alebo obstarávateľovi možnosť posúdiť primeranosť nápravných opatrení, na ktoré sa odvoláva hospodársky subjekt, alebo zveriť túto úlohu iným orgánom na ústrednej alebo decentralizovanej úrovni.

29 Z tohto odôvodnenia vyplýva, že normotvorca Únie chcel ponechať členským štátom širokú mieru voľnej úvahy, pokiaľ ide o vymedzenie orgánov poverených posúdením primeranosti nápravných opatrení. V tejto súvislosti z výrazu „iné orgány na ústrednej alebo decentralizovanej úrovni“ vyplýva, že členské štáty môžu zveriť túto hodnotiacu úlohu akémukoľvek orgánu odlišnému od verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa.

30 To platí *a fortiori* vtedy, keď tak, ako to uvádzajú francúzska a grécka vláda, ako aj Komisia vo svojich písomných pripomienkach, sú súdne orgány ako také schopné vykonať objektívne a nezávislé posúdenie primeranosti nápravných opatrení a na tento účel preskúmať dôkazy uvedené v prvej vete článku 38 ods. 9 druhého pododseku smernice 2014/23 v súlade s požiadavkami stanovenými v druhej a tretej vete tohto ustanovenia.

31 Vzhľadom na uvedené je potrebné, ako to uviedla Komisia vo svojich písomných pripomienkach, aby v prípade, že členský štát zamýšľa zveriť takúto úlohu posúdenia súdnym orgánom, vnútroštátny režim zavedený na tento účel rešpektoval všetky požiadavky stanovené v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23 a aby bol uplatniteľný postup zlučiteľný s lehotami stanovenými v rámci postupu zadávania koncesií. V opačnom prípade a osobitne za predpokladu, že by súdny orgán nebol oprávnený vykonať podrobné posúdenie dôkazov požadovaných v článku 38 ods. 9 druhom pododseku smernice 2014/23 alebo by nemohol rozhodnúť s konečnou platnosťou pred ukončením verejného obstarávania, právo stanovené v prvom pododseku tohto ustanovenia v prospech hospodárskeho subjektu by bolo zbavené svojej podstaty.

32 Pokiaľ ide o druhú časť druhej otázky, treba pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora neprináleží Súdnemu dvoru vyjadrovať sa v rámci konania začatého podľa článku 267 ZFEÚ k zlučiteľnosti noriem vnútroštátneho práva s právom Únie. S ohľadom na uvedené má Súdny dvor právomoc poskytnúť vnútroštátnemu súdu všetky výkladové prostriedky vyplývajúce z práva Únie, ktoré mu umožnia posúdiť zlučiteľnosť takýchto noriem s právom Únie (rozsudok z 25. októbra 2018, Sciotto, C-331/17, EU:C:2018:859, bod 27 a citovaná judikatúra).

33 V tejto súvislosti prináleží vnútroštátnemu súdu overiť, či také súdne konania, ako sú konania o zrušení, súdnej rehabilitácii a zahladení odsúdenia v registri trestov, skutočne zodpovedajú stanoveným podmienkam a cieľu sledovanému režimom nápravných opatrení, ktorý bol zavedený v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23.

34 Konkrétne prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, či takéto konania umožňujú na jednej strane dotknutým hospodárskym subjektom predložiť príslušným súdnym orgánom dôkaz o nápravných opatreniach uvedených v prvej vete článku 38 ods. 9 druhého pododseku smernice 2014/23 a na druhej strane uvedeným súdnym orgánom posúdiť primeranosť týchto opatrení spôsobom stanoveným v druhej vete tohto ustanovenia a rozhodnúť, pokiaľ sa domnievajú, že spoľahlivosť subjektu je obnovená v dôsledku dotknutých opatrení, o zrušení, rehabilitácii alebo zahladení odsúdenia v registri trestov.

35 V tejto súvislosti treba spresniť, že za predpokladu, že by sa o zrušení, rehabilitácii alebo zahladení odsúdenia v registri trestov mohlo rozhodnúť bez toho, aby bol príslušný súdny orgán povinný posúdiť primeranosť prijatých nápravných opatrení, a že dotknuté hospodárske subjekty by sa tak mohli zúčastniť na postupoch zadávania koncesií tak, že by neposkytli dôkaz o týchto opatreniach, čo Vert Marine a Komisia tvrdia vo svojich písomných pripomienkach, také súdne konania by nebolo možné

považovať za konania zodpovedajúce sledovanému cieľu a podmienkam stanoveným režimom nápravných opatrení, ktorý bol zavedený v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23, keďže by jednak verejnému obstarávateľovi negarantovali, že spoľahlivosť dotknutého hospodárskeho subjektu je obnovená, a jednak by umožňovali subjektom, ktoré sú potenciálne nespoľahlivé, zúčastniť sa na postupoch zadávania koncesií.

36 Navyše sa vnútroštátny súd musí uistiť, že súdne konania stanovené vnútroštátnym právom sú schopné včas zabezpečiť hospodárskemu subjektu, ktorý sa chce zúčastniť na postupe zadávania koncesií, možnosť predložiť dôkaz o prijatých nápravných opatreniach. Právo stanovené v článku 38 ods. 9 smernice 2014/23 by totiž bolo zbavené svojej podstaty, ak by hospodársky subjekt nemohol tieto postupy účinne využiť pred ukončením postupu verejného obstarávania.

37 Tak Vert Marine, ako aj Komisia vo svojich písomných pripomienkach tvrdia, že okrem skutočnosti, že súdna rehabilitácia nespĺňa podmienku uvedenú v bode 34 tohto rozsudku, možno o ňu požiadať až po uplynutí určitej lehoty, ktorá sa pohybuje od dvoch do piatich rokov, čo neumožňuje dotknutým hospodárskym subjektom získať rehabilitáciu pred uplynutím tejto lehoty. Vnútroštátnemu súdu prináleží overiť túto otázku, rovnako ako mu prináleží overiť, či sú lehoty stanovené v rámci konaní o zrušení a zahladení odsúdenia v registri trestov zlučiteľné s lehotami týkajúcimi sa postupov zadávania koncesií.

38 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy treba na druhú otázku odpovedať tak, že článok 38 ods. 9 a 10 smernice 2014/23 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa preskúmanie primeranosti nápravných opatrení prijatých hospodárskym subjektom zverilo súdnym orgánom, a to pod podmienkou, že vnútroštátny režim zavedený na tento účel spĺňa všetky požiadavky stanovené v článku 38 ods. 9 tejto smernice a že uplatniteľný postup je zlučiteľný s lehotami stanovenými v rámci postupu zadávania koncesií. Navyše článok 38 ods. 9 smernice 2014/23 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje súdnym orgánom vyňať určitú osobu z automatického zákazu zúčastniť sa na postupoch zadávania koncesií v nadväznosti na odsudzujúci rozsudok, zrušiť takýto zákaz alebo zahladiť akékoľvek odsúdenie v registri trestov, a to pod podmienkou, že takéto súdne konania skutočne zodpovedajú stanoveným podmienkam a cieľu, ktorý tento režim sleduje, a najmä umožňujú v prípade, keď si určitý hospodársky subjekt želá zúčastniť sa na postupe zadávania koncesií, včas zrušiť zákaz, ktorý sa na neho vzťahuje, a to len s ohľadom na primeranosť nápravných opatrení, na ktoré sa tento subjekt odvoláva a ktoré posudzuje príslušný súdny orgán v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto ustanovení, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

O trovách

39 Vzhľadom na to, že konanie má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (deviata komora) rozhodol takto:

1. **Článok 38 ods. 9 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/23/EÚ z 26. februára 2014 o udeľovaní koncesií sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá hospodárskemu subjektu právoplatne odsúdenému za niektorý z trestných činov uvedených v článku 38 ods. 4 tejto smernice, na ktorý sa z tohto dôvodu vzťahuje automatický zákaz zúčastňovať sa na postupoch zadávania koncesií, neumožňuje predložiť dôkaz o tom, že prijal nápravné opatrenia spôsobilé preukázať obnovenie svojej spoľahlivosti.**

2. Článok 38 ods. 9 a 10 smernice 2014/23 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni tomu, aby sa preskúmanie primeranosti nápravných opatrení prijatých hospodárskym subjektom zverilo súdnym orgánom, a to pod podmienkou, že vnútroštátny režim zavedený na tento účel spĺňa všetky požiadavky stanovené v článku 38 ods. 9 tejto smernice a že uplatniteľný postup je zlučiteľný s lehotami stanovenými v rámci postupu zadávania koncesií. Navyše článok 38 ods. 9 smernice 2014/23 sa má vykladať v tom zmysle, že nebráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá umožňuje súdnym orgánom vyňať určitú osobu z automatického zákazu zúčastniť sa na postupoch zadávania koncesií v nadväznosti na odsudzujúci rozsudok, zrušiť takýto zákaz alebo zahladiť akékoľvek odsúdenie v registri trestov, a to pod podmienkou, že takéto súdne konania skutočne zodpovedajú stanoveným podmienkam a cieľu, ktorý tento režim sleduje, a najmä umožňujú v prípade, keď si určitý hospodársky subjekt želá zúčastniť sa na postupe zadávania koncesií, včas zrušiť zákaz, ktorý sa na neho vzťahuje, a to len s ohľadom na primeranosť nápravných opatrení, na ktoré sa tento subjekt odvoláva a ktoré posudzuje príslušný súdny orgán v súlade s požiadavkami stanovenými v tomto ustanovení, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu.

Podpisy